

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/293/2021
Identifikačné číslo spisu: 5118203739
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:5118203739.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. D., narodeného X. U. XXXX, B. XXXX, zastúpeného JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o., so sídlom v Žiline, Národná 17, IČO: 36 848 654, proti žalovanému X. Z., narodeného XX. K. XXXX, V. O., G. XXXX/XX, zastúpeného HUSAR AND PARTNERS S.R.O., so sídlom v Košiciach, Vojenská 14, IČO: 53 519 141, o nahradenie prejavu vôle, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2C/9/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. marca 2021 sp. zn. 8Co/143/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. júla 2020, č. k. 2C/9/2018-58 nahradil prejav vôle sporových strán smerujúci k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ktorou predávajúci predáva podiel 1/60-iny a kupujúci ho kupuje do svojho podielového spoluvlastníctva, a to nehnuteľnosti zapísané na Okresnom úrade Bytča, katastrálny odbor na LV č. XXXX, v kat. úz. B., ako pozemok reg. C KN, parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoría o výmere 207 m², pozemok reg. C KN parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoría o výmere 33 m², a to za kúpnu cenu podľa V 1238/2017 t. j. 30 eur (slovom tridsať eur), ktorá je splatná do 15 dní od zápisu vlastníckeho práva na Okresnom úrade Bytča, katastrálny odbor, v znení vid' výroku rozsudku. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Žalobca sa podanou žalobou k predmetným pozemkom, ktorých je spoluvlastníkom, domáhal zákonného predkupného práva (v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka) nahradením prejavu vôle v dôsledku jeho porušenia pri prevode spoluvlastníckych podielov predmetných nehnuteľností. Súd prvej inštancie sporovú vec posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka:

Podľa § 140 Obč. zák., ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

Podľa § 116 Obč. zák., blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v

pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne počítavala ako vlastnú ujmu.

Podľa § 117 Obč. zák., stupeň príbuzenstva dvoch osôb sa určuje podľa počtu zrodení, ktorými v priamom rade pochádza jedna od druhej a v pobočnom rade obidve od najbližšieho spoločného predka.

Podľa § 605 Obč. zák., ak nie je dohodnutá doba, dokedy sa má predaj uskutočniť, musí oprávnená osoba vyplatiť hnuteľnosť do ôsmich dní, nehnuteľnosť do dvoch mesiacov po ponuke. Ak táto doba uplynie márne, predkupné právo zanikne. Ponuka sa vykoná ohlásením všetkých podmienok; ak ide o nehnuteľnosť, musí byť ponuka písomná.

1.2. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že Q., ktorý ako jeden z dvanástich spoluvlastníkov nehnuteľností bol povinný ponúknuť svoj podiel ostatným spoluvlastníkom predtým, ako tento odpredal žalovanému. Q. si svoju povinnosť nesplnil, pričom v tomto konkrétnom prípade sa nejednalo o prevod blízkej osobe v zmysle § 116 a § 117 Občianskeho zákonníka. Svoj podiel v 1/60 ako to vyplýva aj z pripojených LV, priamo odpredal žalovanému X. Z. Bol to Q. Q., ktorý mal povinnosť oznámiť ostatným jedenástim spoluvlastníkom či majú záujem využiť svoje predkupné právo na získanie podielov tejto nehnuteľnosti. Aj z čestného vyhlásenia Q. Q. vyplýva, že tento svoj podiel prevádzal žalovanému s tým, že bol uvedený do omylu a neponúkol svoj podiel ostatným spoluvlastníkom na odkúpenie podľa zákona. Súd zistil, že žalovaný bol spoluvlastníkom nehnuteľnostiam v podiele 1/60. Obranu žalovaného vzhľadom na nesplnenú ponukovú povinnosť súd prvej inštancie nepovažoval za účinnú. Námietku žalovaného, že nemožno prevádzať podiel v 1/60, lebo tento treba rozrútať medzi ostatných spoluvlastníkov, súd prvej inštancie nepovažoval za správnu. V zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP súd priznal úspešnému žalobcovi plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného rozsudkom z 30. marca 2021 sp. zn. 8Co/143/2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, odvolania žalovaného a celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku. Odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý bol súdom prvej inštancie zistený správne, z ktorého dôvodu nepovažoval za potrebné a účelné na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie, keď si to nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa však nestotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, keď súd prvej inštancie síce aplikoval správny právny predpis, tento však nesprávne interpretoval. Zo súdom prvej inštancie zisteného a ustáleného skutkového stavu bolo preukázané, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX ako pozemok registra C KN parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvorie o výmere 207 m², C KN parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvorie o výmere 33 m², obec a kat. úz. B., okres Bytča v podiele 1/60. Z predmetného listu vlastníctva vyplýva tiež, že okrem žalobcu a žalovaného v čase podania žaloby boli ako podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností evidovaní U. Q., zomr. XX. XX. XXXX, bytom B. v podiele 1/60, U. Q., zomr. XX. XX. XXXX, bytom B. XXXX v podiele 1/60, P. Q., bytom B. XXXX v podiele 1/120, O. Q., bytom B. XXXX v podiele 1/120, A. Q., bytom B. XXXX v podiele 1/240, U. Q., bytom B. XXXX v podiele 1/240, E. Q., bytom B. XXXX v podiele 1/240, U. V., bytom B. XXXX v podiele 1/240 a X. V., zomr. XX. XX. XXXX, bytom B. XXX v podiele 3/4. Výpisom z uvedeného listu vlastníctva a kópie kúpnej zmluvy zavkladovanej do katastra nehnuteľností pod č. V 1238/2017 bolo preukázané, že predmetnou kúpnu zmluvou uzatvorenou 16. augusta 2017 previedol Q. Q., bytom O. svoj podiel 1/60 na KN - E parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 182 m², evidovanej na liste vlastníctva č. XXXX, kat. úz. B., na žalovaného. Z uvedenej parcely boli geometrickým plánom č. 36418897-32/2015 z 25. februára 2015 vypracovaného Y. S. pod č. R-69/2015 vytvorené pozemky registra C KN parc. č. XXX/X a XXX/X. Uvedené skutočnosti neboli medzi stranami konania sporné, rovnako tak nebolo sporné, že Q. Q. pred prevodom svojho spoluvlastníckeho podielu na uvedených nehnuteľnostiach neurobil ponuku na odkúpenie podielu ostatným podielovým spoluvlastníkom. Sporná bola výzva žalobcu adresovaná žalovanému na odpredaj spoluvlastníckeho podielu podľa § 603 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj rozsah, v akom sa žalobca ako opomenutý podielový spoluvlastník mohol domáhať vykúpenia podielu, pri prevode ktorého došlo k porušeniu predkupného práva, voči jeho nadobúdateľovi.

2.2. Predmetom konania je zákonné predkupné právo upravené ustanovením § 140 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osoby (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov. Pretože ustanovenia o spoluvlastníctve neobsahujú podrobnejšiu úpravu práv a povinností zo zákonného predkupného právneho vzťahu, ktorý má vecno-právny charakter, vychádza sa z analogickej aplikácie právnej úpravy predkupného práva, a to z ustanovení o zmluvnom predkupnom práve, ktoré sú obsahom a účelom najbližšie predkupnému právnemu vzťahu spoluvlastníkov. So svojim spoluvlastníckym podielom môže každý spoluvlastník nakladať podobne ako vlastník so svojou vecou. Jeho zmluvná voľnosť je však obmedzená opätovným zakotvením predkupného práva (§ 140) do Občianskeho zákonníka (s účinnosťou od 01. 01. 1992). Z neho vyplýva, že ak niektorý zo spoluvlastníkov chce svoj spoluvlastnícky podiel previesť na cudzie osoby alebo na jedného spoluvlastníkov, musí ho najskôr ponúknuť na kúpu všetkým ostatným spoluvlastníkom (nielen niektorému z nich). Výnimkou je len prípad, keď spoluvlastník prevádza svoj podiel blízkej osobe. Ak sa spoluvlastníci nedohodnú na výkone predkupného práva (napr. aj tak, že spoluvlastnícky podiel odkúpi len jeden z nich), sú oprávnení vykúpiť podiel pomerne, podľa veľkosti podielov. Oprávnený spoluvlastník z predkupného práva má pri porušení povinnosti zo strany povinného spoluvlastníka na výber tri zákonné možnosti. Môže sa domáhať buď vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu alebo sa môže voči nadobúdateľovi (tretej osobe) domáhať, aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od povinnej osoby. Ak tak nadobúdateľ dobrovoľne neurobí, môže sa domáhať na súde vydania rozhodnutia, ktorým sa pri kúpe nahradí prejav vôle nadobúdateľa (229 CSP). Tretou možnosťou je, že si ponechá predkupné právo, ktoré však začne pôsobiť až voči nadobúdateľovi.

2.3. Vychádzajúc z ustanovenia § 140 vety druhej Občianskeho zákonníka sa každý spoluvlastník môže domáhať uplatnenia vybraného nároku výlučne v rozsahu takej veľkosti, ktorá pripadá pomerne na veľkosť jeho spoluvlastníckeho podielu. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevedený podiel (nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom jeho spoluvlastníckemu podielu), musia s tým vysloviť súhlas ostatní podieloví spoluvlastníci, inak je oprávnený požadovať iba to, čo pripadá pomerne na jeho podiel. Ak takejto dohody medzi dotknutými spoluvlastníkmi niet, nároky z porušenia predkupného práva sú determinované veľkosťou spoluvlastníckeho podielu, t. j. každý spoluvlastník pri porušení predkupného práva môže uplatňovať svoje nároky iba v rozsahu veľkosti svojho podielu, inak by neprípustným spôsobom zasiahol do práv, resp. právom chránených záujmov ostatných spoluvlastníkov. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci porušil podielový spoluvlastník Q. Q. povinnosť ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel (1/60) ku kúpe ostatným (desiatim) spoluvlastníkom a tento previedol na tretiu osobu (nie na osobu blízku). Žalobca sa podanou žalobou domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného s uzavretím kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný prevedie podiel 1/60, t. j. celý podiel, ktorý nadobudol na základe kúpnej zmluvy zo 16. augusta 2017, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený pod V 1238/2017 dňa 27. novembra 2017, na žalobcu za podmienok ako boli určené v kúpnej zmluve.

2.4. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 91/2008, na ktoré poukazyval i žalovaný v priebehu konania, za nesprávny je potrebné považovať názor, že v prípade ak spoluvlastník, ktorý svoj nárok z porušenia predkupného práva neuplatnil, tak ďalší dotknutý spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené sa môže domáhať uplatnenia svojho predkupného práva aj nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, t. j. celého podielu zodpovedajúceho predmetu prevodu. Správnym je názor, podľa ktorého môže tento ďalší spoluvlastník uplatňovať nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti svojho vlastného spoluvlastníckeho podielu. Tento spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva, nemôže bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva domáhať prevodu celého podielu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníkov), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že tento aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere k dielom ostatných spoluvlastníkov.

2.5. Odvolací súd sa s vyššie uvedeným názorom dovolacieho súdu stotožnil. Dodal, že dotknutí podieloví spoluvlastníci sa musia v každom prípade dohodnúť o výkone predkupného práva, ak sa chcú odchýliť od základného pravidla o pomernom uplatňovaní nárokov z predkupného práva, resp. nárokov z jeho porušenia. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevezený podiel (nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom jeho spoluvlastníckeho podielu) musia s tým vysloviť súhlas ostatní podieloví spoluvlastníci; inak je oprávnený požadovať iba to, čo pripadá pomerne na jeho podiel. Vzhľadom na uvedené považoval odvolací súd záver okresného súdu ohľadom celého nadobudnutého spoluvlastníckeho podielu za právne nesprávny. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a žalobu žalobcu zamietol. Odvolací súd poznamenal, že žalobe žalobcu nebolo v tomto prípade podľa názoru dovolacieho súdu možné vyhovieť ani čiastočne. Lebo súd pri svojom rozhodovaní je viazaný návrhom a ustanovením § 44 Občianskeho zákonníka, kedy návrh čo do jeho podstatných náležitostí môže prijať, a teda mu vyhovieť alebo tento zamietnuť. Predmet kúpnej zmluvy je nesporne podstatnou náležitosťou, do ktorej súd nie je oprávnený zasahovať. O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd v zmysle § 255 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku dovolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Žalobca navrhol zrušiť rozsudok dovolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne ho zmeniť a žalobe vyhovieť.

3.1. Dovolačný dôvod podľa § 420 písm. f) odôvodnil tým, že odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav, nevykonal navrhnuté dôkazy a nedostatočne odôvodnil rozsudok. Dovolateľ v podstate namieta, že nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom je porušením jeho práva na súdnu ochranu i porušením práva vlastníť majetok. Odvolací súd síce požaduje dohodu spoluvlastníkov o výkone predkupného práva, avšak neberie v úvahu, že traja z nich už zomreli (Q. U. a U. a X. V.), a tak dohoda s nimi je vylúčená. Dovolateľ zotrval na právnom názore, že mal právo požadovať prevod celého podielu (1/60). K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) dovolateľ citoval niektoré časti z viacerých rozhodnutí ústavného i dovolacieho súdu.

3.2 K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP dovolateľ v dovolaní neuvádza žiadnu argumentáciu; tento dovolací dôvod v dovolaní neodôvodnil.

4. Žalovaný považoval rozhodnutie dovolacieho súdu za správne a riadne odôvodnené. S tvrdením o úmrtí niektorých spoluvlastníkov prichádza dovolateľ až v dovolacom konaní, aj keď títo mali zomrieť ešte pred začatím sporu. Ich smrť nemala dopad na správnosť rozhodnutia dovolacieho súdu, lebo žalobca mohol dohodu uzavrieť s ich právnymi nástupcami. Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je dôvodný. Žalobca v dovolaní nevymedzil žiadnu právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP ani neuviedol v čom má spočívať nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Dovolateľ na stanovisko žalovaného nereagoval.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu dovolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia dovolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť odvolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno

dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Dovolací súd cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta okrem iného aj to, že odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav veci a nevykonal navrhnuté dôkazy. Dovolateľ však tieto námietky bližšie nekonkretizoval. Nie je tak zrejme aké konkrétne návrhy na dokazovanie má dovolateľ na mysli a čo mali navrhnuté dôkazy preukazovať. Napokon nie je jasné, v čom dovolateľ vymedzuje deficit zisteného skutkového stavu. Na tomto mieste dovolací súd uvádza, že obsah spisu neprezrádza, aby dovolateľ v odvolacom konaní navrhoval vykonať konkrétne dôkazy alebo aby tu bola potreba nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) pre prípadné doplnenie dokazovania a ustálenia skutkového stavu veci inak ako ho zistil súd prvej inštancie. Naopak odvolací súd sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, ktorý považoval za postačujúci pre svoje rozhodnutie a z neho pri rozhodovaní vychádzal nepovažujúc za potrebné opakovať alebo doplniť dokazovanie (viď bod 7 a 9 rozsudku odvolacieho súdu). Nie je

prípustné, aby dovolací dôvod bol vymedzený dovolateľom s odkazom na jeho skoršie podania pred prvostupňovým alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP).

16.1. Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

16.2. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací dôvod takto dovolateľom vymedzený nebol.

16.3. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

16.4. Súd prvej inštancie aj odvolací súd vytvorili dostatočný priestor žalobcovi, aby mohol naplniť povinnosť predniesť rozhodné tvrdenia a v nadväznosti na tieto i naplniť povinnosť označiť dôkazy na preukázanie týchto tvrdení. Žalobca uvedené procesné práva i povinnosti pred súdmi realizoval.

17. Pokiaľ dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci (napr. v otázke či spoluvlastník pri porušení predkupného práva môže požadovať svoje nároky iba v rozsahu veľkosti svojho podielu; či a kto môže po zomrelom spoluvlastníkovi uzavrieť dohodu o uplatnení predkupného práva) dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I. ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúci odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020). Napokon je potrebné uviesť i to, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti

alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta nepreskúmateľnosť žalobu zamietajúceho rozsudku odvolacieho súdu.

18.1. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

18.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery, na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18.3. Podľa odvolacieho súdu, odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o zamietnutí žaloby; odvolací súd konštatoval správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, správnosť na vec ním aplikovaných právnych noriem (§ 116, § 117, § 140, § 605 Občianskeho zákonníka), ktoré však súd prvej inštancie nesprávne interpretoval (vyložil). Odvolací súd preto v odôvodnení rozsudku jasne, zrozumiteľne a presvedčivým spôsobom zdôvodnil podľa neho správnu interpretáciu na vec aplikovaných noriem tak, že: „Vychádzajúc z ustanovenia § 140 vety druhej Občianskeho zákonníka sa každý spoluvlastník môže domáhať uplatnenia vybraného nároku výlučne v rozsahu takej veľkosti, ktorá pripadá pomerne na veľkosť jeho spoluvlastníckeho podielu. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevedený podiel (nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom jeho spoluvlastníckemu podielu), musia s tým vysloviť súhlas ostatní podielovní spoluvlastníci, inak je oprávnený požadovať iba to, čo pripadá pomerne na jeho podiel. Ak takejto dohody medzi dotknutými spoluvlastníkmi niet, nároky z porušenia predkupného práva sú determinované veľkosťou spoluvlastníckeho podielu, t. j. každý spoluvlastník pri porušení predkupného práva môže uplatňovať svoje nároky iba v rozsahu veľkosti svojho podielu, inak by neprípustným spôsobom zasiahol do práv, resp. právom chránených záujmov ostatných spoluvlastníkov. Podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej veci porušil podielový spoluvlastník Q. povinnosť ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel (1/60) ku kúpe ostatným (desiatim) spoluvlastníkom a tento previedol na tretiu osobu (nie na osobu blízku). Žalobca sa podanou žalobou domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného s uzavretím kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný prevedie podiel 1/60, t. j. celý podiel, ktorý nadobudol na základe kúpnej zmluvy zo 16. augusta 2017, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený pod V 1238/2017 dňa 27. novembra 2017, na žalobcu za podmienok ako boli určené v kúpnej zmluve.“ Túto interpretáciu právnych noriem odvolací súd opiera aj o judikatúru odvolacieho súdu reprezentovanú rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/91/2008, na ktorú mohol žalobca reagovať už pred súdom prvej inštancie, keďže na ňu žalovaný poukazoval v priebehu prvostupňového konania (viď č.l. 25 -26 súdneho spisu), v zmysle ktorej: „za nesprávny je potrebné považovať názor, že v prípade ak spoluvlastník, ktorý svoj nárok z porušenia predkupného práva neuplatnil, tak ďalší dotknutý spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené sa môže domáhať uplatnenia svojho predkupného práva aj nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, t. j. celého podielu zodpovedajúceho predmetu prevodu. Správnym je názor, podľa ktorého môže tento ďalší spoluvlastník uplatňovať nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti svojho vlastného

spoluvlastníckeho podielu. Tento spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva, nemôže bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva domáhať prevodu celého podielu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníkov), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že tento aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere k dielom ostatných spoluvlastníkov. (viď bod 14 a 16 rozsudku odvolacieho súdu). Dovolací súd nezdieľa názor dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacím súdom. Závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. Pritom správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom dovolací súd pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP sa nemal možnosť zaoberať. Dovolateľ mal možnosť prípadnú nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v plnom rozsahu namietat' pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 CSP, čo však nevyužil. Dovolací súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria len bdelym - pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Žalobca tak neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

20. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Tieto dovolacie dôvody v dovolaní nevymedzil ani neodôvodnil.

20.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

20.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

20.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd vo

svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

20.5. V zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní podanom z tohto dôvodu by mal dovolateľ tvrdiť, že právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už odvolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu).

20.6. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

20.7. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným zástupcom (advokátkou) v zmysle § 429 ods. 1 CSP dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP obsahovo nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP. Dovolací súd z dovolania nedokázal k týmto dovolacím dôvodom identifikovať žiadnu obsahovú argumentáciu dotýkajúcu sa najmä právnej otázky a označenia príslušných rozhodnutí dovolacieho súdu. Za takej procesnej situácie dovolací súd nemohol pristúpiť k posudzovaniu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd. Žiada sa pripomenúť, že v dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

21. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

22. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

23. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.